

!! ZAMAN İÇİNDE DEĞİŞEN GRUPLAR VE ROLLER

BİLGİLERİMİZİ HATIRLAYALIM

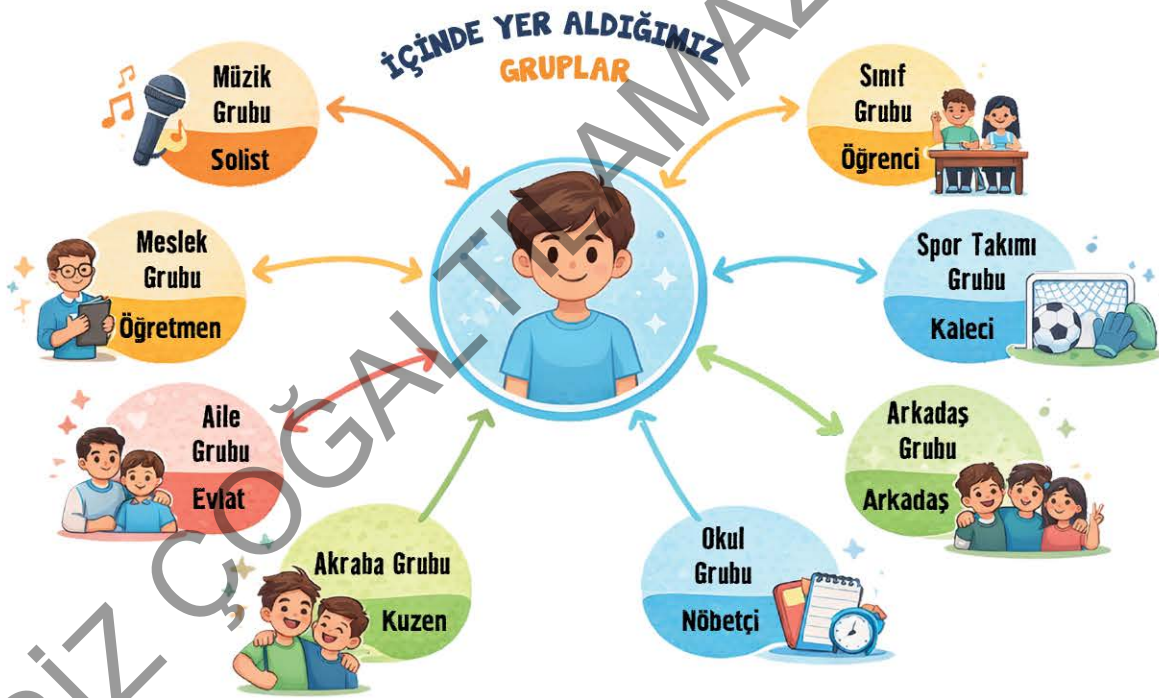
GRUP

Görüşleri, amaçları, çıkarları bir olan kişiler bütününe denir.

ROL

Grup içerisinde üstlendiğimiz görevlere denir.

- Hayatımız boyunca farklı gruplara dâhil olur ve bu gruplar içerisinde çeşitli roller üstleniriz.
- Dâhil olduğumuz ilk grup ise ailemizdir. Dâhil olduğumuz okul, arkadaş ortamı, kurslar gibi sosyal ortamlarda çeşitli roller ediniriz.
- Bu roller bizlere belirli hak ve sorumluluklar yükler.
- Toplum içinde bir kişi aynı anda farklı rollere sahip olabilir.

Önemli! Rollerimizin bir kısmı doğuştan sahip olduğumuz rollerimizdir. Örneğin, evlat ya da kardeş olmak.

- Bu roller biyolojik özelliklerimizden kaynaklanır.
- Bazı rollerimiz ise isteyerek, çalışarak, başarı göstererek sahip olduğumuz rollerdir. Takım kaptanı olmak gibi.
- Kişilerin rolleri doğdukları andan başlayarak yaşamları boyunca içinde bulundukları sosyal ortam ve zamana bağlı olarak değişmektedir.

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

Aşağıda bir bireyin zaman içerisinde değişen rollerine yer verilmiştir.

2 YAŞINDA	7 YAŞINDA	12 YAŞINDA	18 YAŞINDA	24 YAŞINDA	27 YAŞINDA	33 YAŞINDA
						
Ailemde evlat, kardeş, torun, kuzen gibi roller edindim.	İlkokula başladım. Öğrenci rolünü edindim.	6. sınıfa başladım. Futbol kursuna ve resim kursuna yazıldım. Takım kaptanı ve kursiyer rollerine sahip oldum.	Üniversite sınavını kazandım. Bir doktor adayı olarak bir sivil toplum kuruluşunda gönüllü oldum.	Doktor olarak görevime başladım. Sevdığım kız ile nişanlandım.	Evlendim. Eşim ile mutlu bir hayat sürerken çalışma arkadaşlarımla harika bir ekip kurdum.	Baba oldum. Mesleğimde kendimi geliştirip "Doçent" ünvanı kazandım.

Bir kişinin dâhil olabileceği gruplar ve bu gruplarda edindiği roller çocukluk dönemi, gençlik dönemi ve yetişkinlik dönemine göre değişebilmektedir.

Örnek Soru:

Aşağıdakilerden hangisinde, bireyin çocukluk, gençlik ve yetişkinlik dönemlerinde dâhil olduğu gruplar ve üstlendiği roller doğru şekilde eşleştirilmiştir?

	Çocukluk Dönemi	Gençlik Dönemi	Yetişkinlik Dönemi
	Grup - Rol	Grup - Rol	Grup - Rol
A)	Akraba - Yeğen	Okul - Öğrenci	Aile - Ebeveyn
B)	Okul - Gönüllü	Arkadaş - Yönetici	İş yeri - Çalışan
C)	Arkadaş - Kardeş	Sanat Kulübü - Gitarist	Spor Takımı - Takım Arkadaşı
D)	Meslek - Yönetici Grubu	Sınıf Grubu - Nöbetçi	Hobi Kulübü - Üye

HAK

Yasal veya toplumsal olarak bireylere tanınan yetki ve kazançlara denir.

- Dengeli ve sağlıklı beslenmek
- Arkadaşlarımızla oyun oynamak
- Temel ihtiyaçlarımızın karşılanması haklarımız arasındadır.

SORUMLULUK

Yer aldığımız gruplardaki rollerimizin gerekliliklerini yerine getirmeye denir.

- Ev işlerinde büyüklerimize yardımcı olmak
- Ödevlerimiz zamanında yapmak
- Takım uyumunu bozmamak sorumluluklarımızın arasındadır.

ETKİNLİK 1

6. sınıf öğrencisi olan Eda, bankacı olan annesinin geçmişten günümüze gruptaki rolleriyle ilgili aşağıdaki çalışmayı hazırlamıştır.

Eda'nın çalışmasındaki boşlukları uygun ifadelerle doldurunuz.

Annem 1982 yılında doğmuş. Doğduğu andan itibaren rolüne sahiptir. 6 yaşında anaokuluna başlayarak burada rolünü edinmiştir. 7 yaşında kardeşi olunca evdeki evlat rolünün yanına bir de rolü eklenmiştir. Ortaokula giderken buz patenine başlamış ve özel bir yeteneği keşfedilince, çalışmalarını sonucu birçok şampiyonluk kazanarak başarılı bir olmuştur. Üniversiteden mezun olduktan sonra olarak görev yapmıştır. Evlilik hayatında da iyi bir rolüne sahip olurken, iki çocuğuna da çok iyi bakarak rolünü de hakkıyla yerine getirmektedir.

ETKİNLİK 2

Aşağıda bazı roller verilmiştir.

Verilen rolleri ilgili olduğu grup ile eşleştiriniz.

	Gruplar	Rol	
1	Aile	Hemşire	
2	Toplum	Sınıf başkanı	
3	Sınıf	Solist	
4	Hastane	Baba	
5	Okul	Kaleci	
6	Futbol kulübü	Kuzen	
7	Müzik kulübü	Vatandaş	
8	Komşuluk grubu	Oyun arkadaşı	
9	Akraba	Okul temsilcisi	

ETKİNLİK 3

Aşağıda ileride sahip olabileceğiniz rollere ait görsellere yer verilmiştir.

Verilen görselleri ilgili olduğu açıklama ile eşleştiriniz.

a Tiyatroda rol alan kişi

b Kamu yöneticisi

c Şarkıcı

d Okul yöneticisi

e Sağlık personeli

f Orkestrada görevli

ETKİNLİK 4

Aşağıda verilen ifadelerden doğru olanların yanına "D", yanlış olanların yanına "Y" yazınız.

- ☐ Dâhil olduğumuz gruplar ve gruptaki rollerimiz zaman içerisinde değişiklik gösterebilir.
- ☐ Edinilen yeni roller beraberinde yeni haklar ve sorumluluklar getirir.
- ☐ Gruplarda her bireyin görevi aynıdır.
- ☐ Sosyal rollerimizden bazıları doğuştan itibaren edinilmiştir.

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

ETKİNLİK 5

Elif öğretmen 6/A sınıfından bazı öğrencileri belirtilen rollerle eşleştirmiştir. Hazırlamış olduğu kartlara bu roller ile ilgili bazı hak ve sorumluluklar yazmıştır.

İsimler	Roller
Yaren	Çocuk
Sevgi	Öğrenci
Murat	Lider
Havva	Vatandaş
Ahmet	Oyun arkadaşı
Alper	Takım arkadaşı

Sevgi ve ilgi
görme

1

Grup
kararlarında
belirleyici
olma

2

Ödevlerini
zamanında
yapma

3

Yasalara
uyuma

4

Grubu
adil olarak
yönetme

5

Okul
imkânlarından
yararlanma

6

Aile içindeki
kararlara
uyuma

7

Güvenli bir
toplumda
yaşama

8

Oyunlara
dâhil edilme

9

Oyunları ku-
ralına uygun
oynama

10

Antrenman-
lara düzenli
olarak katılma

11

Antrenmanlarda
eşit çalışma
yapma

12

Daha sonra öğrencilerinden rollerine uygun kartları alarak "Benim Hakkım", "Benim Sorumluluğum" diye belirterek kartları havaya kaldırmalarını istemiştir.

Buna göre, öğrencilerin alması beklenen kart numaralarını isimlerinin karşısına yazınız.

İsimler	Benim Hakkım	Benim Sorumluluğum
Yaren		
Sevgi		
Murat		
Havva		
Ahmet		
Alper		

ETKİNLİK 6

Aşağıda bazı roller verilmiştir.

Verilen rollerden 6.sınıf öğrencisi olan bir bireyin geçmiş yaşantısında sahip olabileceği rolleri "✓" işareti ile belirtiniz.

Öğretmen olmak

☐

Öğrenci olmak

☐

Çocuk olmak

☐

Arkadaş olmak

☐

Baba olmak

☐

Torun olmak

☐

Sınıf nöbetçisi olmak

☐

Müşteri olmak

☐

Şoför olmak

☐

Komşu olmak

☐

Yolcu olmak

☐

Sporcu olmak

☐

ETKİNLİK 7

Verilen gruplardaki rollere ait sorumlulukları kısaca yazınız.

Grup	Rolüm	Sahip olabileceğim rol
Aile	Evlat ↓ Sorumluluğum:	Abla ↓ Sorumluluğum:
	Öğrenci ↓ Sorumluluğum:	Öğretmen ↓ Sorumluluğum:
Okul	Yolcu ↓ Sorumluluğum:	Şoför ↓ Sorumluluğum:
	Hasta ↓ Sorumluluğum:	Doktor ↓ Sorumluluğum:
Otobüs		
Hastane		

ETKİNLİK 8

Öğrencilerine ileriki yaşamlarında dâhil olabilecekleri gruplar ve bu gruplardaki rolleri ile ilgili bir etkinlik hazırlayan Mine öğretmen, elinde bir kutuyla derse girer. Kutu içerisine gruplar ve rollerle ilgili sözcükler yazan Mine öğretmen, öğrencilerine kutunun içinden birer tane kâğıt almalarını söyler.

Öğrencilerden Ali, Erva, Sare, Ata, Mert ve Çınar birer kâğıt seçer.

Seçilen kâğıtlarla ilgili bilgiler şu şekildedir:

- Çekilen kâğıtlarda "avukat, polis, yeğen, okul, çevre kulübü, müzik korusu yazılıdır.
- Erva, ülkenin güvenliğini ve emniyetini sağlamakla sorumlu olan bir rolü seçmiştir.
- Mert, hukukla ilgili mesleki bir rol seçmiştir.

- Ali'nin çektiği kâğıtta akraba grubuna ait bir rol yazmaktadır.
- Çınar, toplumsal sorunlara duyarlılığı artıran bir kavramın yazılı olduğu kâğıdı seçmiştir.
- Ata, ilgi ve yetenekler ile ilgili bir kâğıdı çekmiştir.

Çekilen kâğıtlara ait verilen bilgilerden hareketle aşağıdaki soruları cevaplayınız.

- Grupların yazılı olduğu kâğıtları çeken öğrencilerin isimlerini yazınız.
.....
- Ali'nin çektiği rolü yazınız.
.....
- Erva'nın çektiği rolü yazınız.
.....
- Mesleki rollerin yazılı olduğu kâğıtları çeken öğrencileri yazınız.
.....
- Sare'nin çektiği gruba ait rollere üç örnek veriniz.
.....

ETKİNLİK 9

Sibel öğretmen; hazırladığı oyun kartlarının ön yüzlerine öğrencilerinin zaman içerisinde dâhil olabileceği grupları, arka yüzlerine ise gruplarda üstlenilecek rolleri yazmıştır. Oyunda kullanılan kartlardan üç tanesi yandaki gibidir.

Buna göre kartların diğer yüzlerinde yazması gereken rolleri verilen boşluklara yazınız.

-
-
-

SÜREÇ İZLEME TESTİ

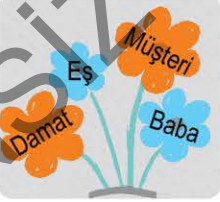
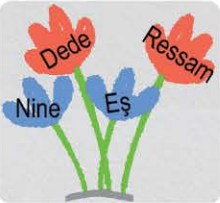
1. Gürel ailesi kızları İnci'yi küçük yaşından itibaren çeşitli kurslara götürmüşlerdir. İnci'nin izlediği çizgi film karakterlerinin konuşmalarını tekrarladığını ve benzer sesleri çıkardığını fark eden ailesi, ortaokula başladığında kızlarını tiyatro kulübüne yazdırmıştır. İnci burada kendisine verilen metinleri çok güzel ezberlemiş ve yıl sonu gösterisinde harika bir performans sergilemiştir.

Buna göre, İnci ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Katıldığı gruptaki yeni rolü oyunculuktur.
B) Rolüne ait sorumluluğunu yerine getirmiştir.
C) Ailesinde birden fazla role sahiptir.
D) Dâhil olduğu gruplar zaman içinde değişmiştir.

2. Aylin öğretmen, görsel sanatlar dersinde öğrencilerinden gelecekte aile içerisinde sahip olabilecekleri rollerin yazılı olduğu çiçekler çizmelerini istemiştir.

Buna göre, aşağıdaki öğrencilerden hangisinin yaptığı çalışma doğru olmuştur?

- A) B)
C) D)

3. Aşağıda, eğitim gördüğü okula atanan Esra öğretmenin aynı yerde çekilen farklı yıllara ait fotoğraflarına yer verilmiştir.

Verilen görsellerden ve bilgilerden hareketle aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) 1. durumda eğitim alma hakkında yararlanmaktadır.
B) 2. durumdaki sorumluluğu öğrencilere eğitim vermektir.
C) Zaman içerisinde aynı mekândaki rolü değişmiştir.
D) 2. durumdan sonra sorumlulukları azalmıştır.

4. Sevda, ilerleyen yaşamında dâhil olabileceği gruplarla ilgili aşağıdaki görselleri hazırlamıştır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Sevda'nın bu gruplarda üstlenebileceği roller arasında yer almaz?

- A) Anne olmak
B) İzci olmak
C) Doktor olmak
D) Kaptan olmak

5. Aşağıda Melek Hanım'ın belli bir zaman içerisinde dâhil olduğu bazı gruplar verilmiştir.

Melek Hanım'ın üyesi olduğu bu gruplarda aşağıdaki rollerden hangisini üstlendiği söylenemez?

- A) Evlat B) Dansçı
C) Gitarist D) Doktor
6. Ahmet, Elif, Hasan ve Berra; dâhil olduğu grupları ve bu gruplardaki rollerini anlatmak için sınıfa bazı fotoğraflar getirmiştir.

Verilen fotoğraflardan hareketle,

- I. Ahmet, aile grubunda abidir.
II. Elif, komşu grubunda oyun arkadaşıdır.
III. Hasan sosyal sorumluluk grubunda gönüllüdür.
IV. Berra, müzik kulübünde solisttir.

çıkartımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve III B) I, II ve III
C) I, II ve IV D) II, III ve IV

7. Aşağıda Emir'in yaşamı ile ilgili hazırladığı bazı bilgilere yer verilmiştir.

Yıl : 2010
Rolüm : Ana sınıfında öğrencilik
Hakkım : Etkinliklere katılmak
Sorumluluğum : Okul eşyalarına zarar vermemek

Yıl : 2017
Rolüm : Kütüphane kulübünde üye
Hakkım : İstediğim kitabı okumak
Sorumluluğum : Kütüphane içerisinde sessiz olmak

Yıl : 2019
Rolüm : Futbol takımında forvet
Hakkım : Takım arkadaşlarından pas beklemek
Sorumluluğum : Gol atıp takıma skor kazandırmak

Verilen bilgilerden hareketle Emir ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Çeşitli gruplara dâhil olmuştur.
B) Hak ve sorumluluklarının bilincindedir.
C) Yaş aldıkça yeni roller edinmiştir.
D) İçinde bulunduğu gruplara göre rolleri değişmiştir.

8. Evde çocuk, okulda öğrenci, tiyatro kulübünde oyuncu olan Erva, gelecekte mühendis olmayı istemektedir.

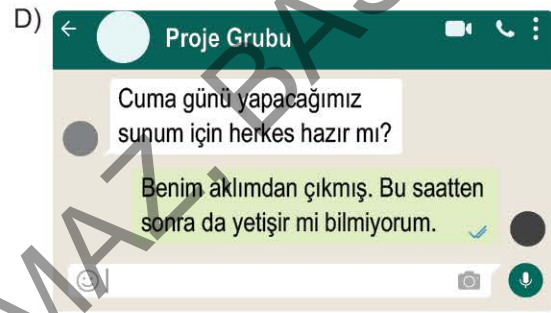
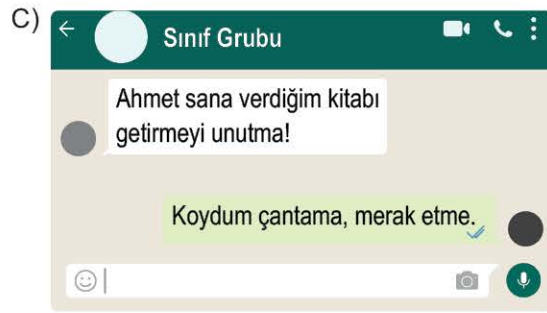
Verilen bilgiden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Üstlendiğimiz rollerin hepsi sonradan kazanılmıştır.
B) Zaman içerisinde dâhil olduğumuz gruplar ve roller değişebilir.
C) Bütün rollerin sorumluluğu aynıdır.
D) Roller kişilerin isteklerine göre belirlenir.

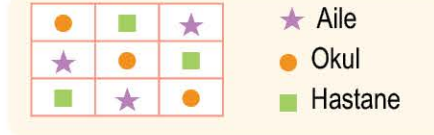
1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

9. Ahmet, dâhil olduğu gruplardaki arkadaşlarıyla mesajlaşarak iletişim kurmuştur.

Buna göre, Ahmet'in aşağıda verilen gruplardan hangisinde sorumluluklarına uygun davranışta bulunduğu söylenemez?

10. Aşağıda Beril öğretmenin hazırladığı bir çalışmaya yer verilmiştir. Grupları sembollerle eşleştiren Beril öğretmen, tablo üzerine sembolleri yerleştirerek öğrencilerden bu gruplarda üstlenebilecek rolleri tablo üzerine doldurmalarını istemiştir. Bu çalışmayı doğru yapan tek öğrenci Ali olmuştur.

Semboller tablo üzerinde doğru kutulara yerleştirilecektir.

Buna göre, aşağıdaki tablolardan hangisi Ali'ye aittir?

A)

Doktor	Öğrenci	Abla
Hemşire	Öğretmen	Abi
Çocuk	Başhekim	Müdür

B)

Müdür	Doktor	Abla
Abi	Öğretmen	Hemşire
Başhekim	Öğrenci	Çocuk

C)

Öğrenci	Doktor	Abla
Abi	Öğretmen	Hemşire
Başhekim	Çocuk	Müdür

D)

Abla	Çocuk	Hemşire
Abi	Öğretmen	Başhekim
Öğrenci	Doktor	Müdür

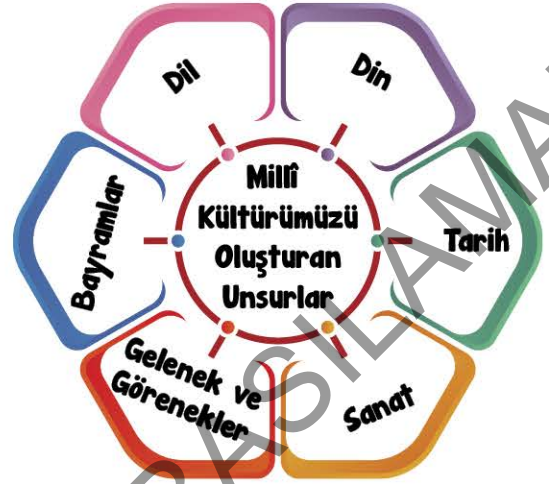
KÜLTÜREL BAĞLARIMIZIN VE MİLLÎ DEĞERLERİMİZİN TOPLUMSAL BİRLİKTELİĞE ETKİSİ

BİLGİLERİMİZİ HATIRLAYALIM

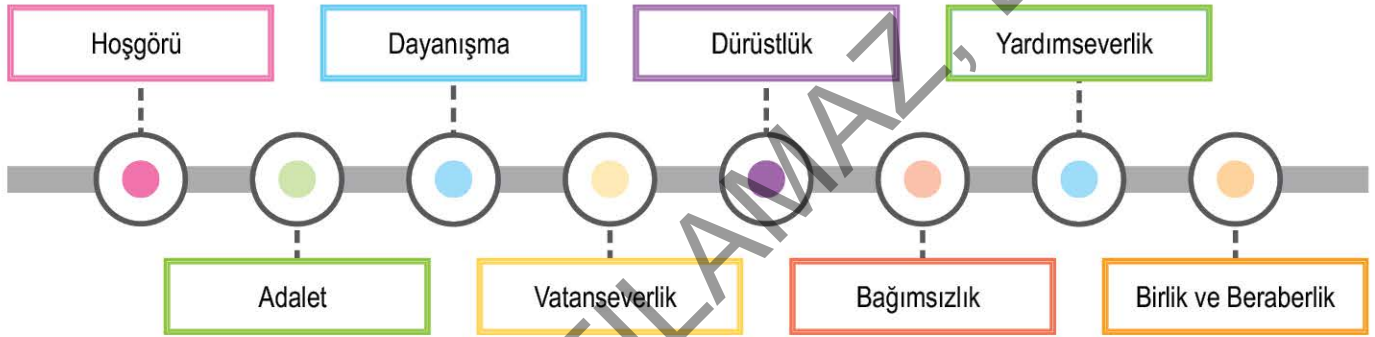
MİLLÎ KÜLTÜR

Bir toplumun ürettiği ve kuşaktan kuşağa aktardığı her türlü maddi ve manevi özelliğin bütününe denir.

Millî kültürümüz, bize millî değerler kazandırır. Millî değer, ortak inanç, düşünce, ahlak ve davranışları kapsar.

MİLLÎ DEĞERLERİMİZDEN BAZILARI

DİL

Dil, bir milletin duygu ve düşüncelerini yansıtır. Milletin kimliği, kültürü, mirası, tarihi dil aracılığıyla nesilden nesile aktarılır. Milletimiz, yazılı ve sözlü eserlerle millî değerlerini geçmişten günümüze aktarmışlardır. Ninniler, türküler, atasözleri, destanlarla kültürel değerlerimiz kuşaktan kuşağa aktarılmıştır.

Önemli!

Geçmişte günümüze kadar birçok yazılı eserde millî değerlerimize yer verilmiştir. Bu eserlerimize örnek olarak Orhun Abideleri, Divanü Lügati't Türk, Kutudgu Bilig, Divan-ı Hikmet gösterilebilir.

DİN

Din, insanların duygu ve düşüncelerini etkileyerek günlük hayatlarını ve yaşam tarzlarını şekillendirir. İslam dini, millî kültürümüze katkı sunarak, millî değerlerin yaşanmasına katkı sağlamıştır. İslam dinine özgü bayramlarla, milletimiz bir araya gelerek birlik ve beraberlik içerisinde manevi duyguları yaşamışlardır.

Önemli!

Yunus Emre, Mevlana, Hacı Bektaş Veli ve Nasrettin Hoca gibi kişiler sözleri ve örnek hayatlarıyla sevgi ve hoşgörünün sembolü olmuştur.

TARİH

Kültürel bağların temel unsurlarındandır. Bireylere geçmişî öğretip, kendi milletini tanımasını, millî tarih ve millî kimlik bilinci kazanmasını sağlar. Tarih bilincine sahip milletler, millî değerlerini koruyarak gelecek kuşaklara aktarabilirler. Tarih millet fertlerinin birlik ve beraberliğini güçlendiren en büyük kaynaktır.

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

SANAT

Sanat eserleri, bir milletin kimliğini, dilini, inançlarını ve tarihini yansıtan öğelerdir. Hat, tezhip, minyatür, çini, ebru, kilim gibi geleneksel Türk sanatları geçmişten geleceğe uzanan kültürel bağı aktarır.

GELENEK VE GÖRENEKLER

Gelenek, toplumda nesilden nesile aktarılan, kültürel öneme sahip alışkanlıklardır. Görenek, bir şeyi eskiden beri görüldüğü şekilde yapma alışkanlığıdır. Nişan ve düğün törenleri, asker uğurlaması, cenaze törenleri bunlara örnek gösterilebilir.

BAYRAMLARIMIZ

Kültürel ve millî değerlerin yaşatılmasında önemlidir.

Dinî Bayramlar	Millî Bayramlar	Mevsimlik Bayramlar
Ramazan Bayramı	23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı	Nevruz
Kurban Bayramı	29 Ekim Cumhuriyet Bayramı 30 Ağustos Zafer Bayramı 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü	Hıdrellez
Önemi	Önemi	Önemi
Aile, akraba, eş - dost bağlarını güçlendirir.	Bağımsızlık, vatan ve millet sevgisi nesillere aktarılır.	Doğa olaylarına bağlı olarak kutlanır.

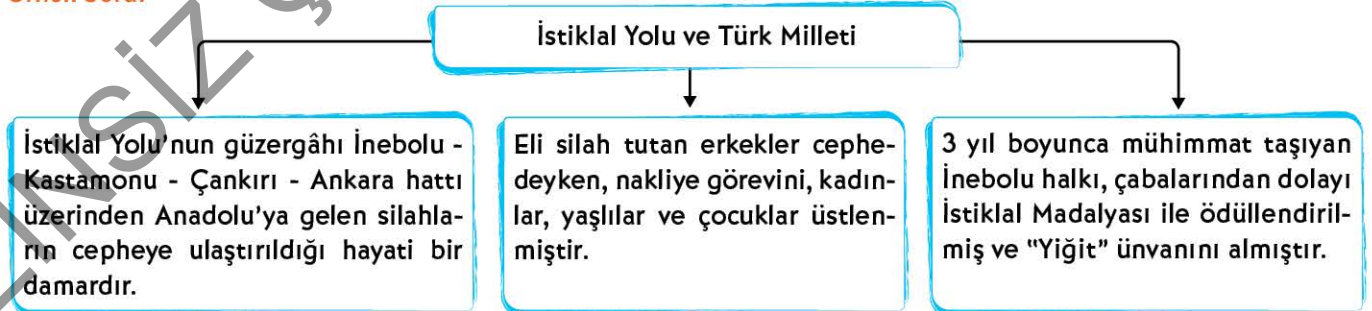
Dini ve millî bayramlar bireyler arasındaki güveni artırır, toplumsal barışa katkı sağlar.

TOPLUMSAL DAYANIŞMA VE YARDIMLAŞMA

15 Temmuz 2016'da Türkiye, karşı karşıya kaldığı darbe girişiminde omuz omuza vererek tüm dünyaya örnek olacak bir direniş ve mücadele örneği sergilemiştir.

6 Şubat 2023'teki "Asrın felaketi" sonrasında devlet ve millet bütünleşmesi sağlanmış, büyük bir dayanışma seferberliği başlamış ve Türk milleti tek yürek olmuştur.

Örnek Soru:

Verilen bilgiler Millî Mücadele yollarında Türk halkının aşağıdaki değerlerden hangisine sahip olduğuna kanıt olarak gösterilir?

A) Bağımsızlık

B) Dürüstlük

C) Vatanseverlik

D) Millî Dayanışma

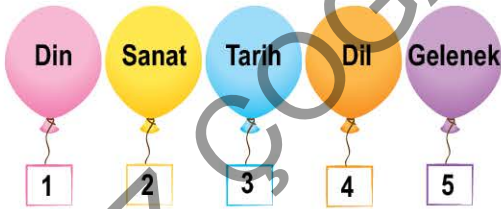
ETKİNLİK 1

Aşağıda verilen ifadelerden doğru olanların yıldızlarını yeşil, yanlış olanların yıldızlarını kırmızıya boyayınız.

- ★ Millet; aralarında dil, tarih, duygu gelenek - görenek birliği olan insan topluluğudur.
- ★ Bireyler arasında var olan kültürel bağlar toplumsal birlikteliğe etki etmez.
- ★ Bir milletin geçmişten günümüze aktardığı ortak değerlere millî kültür denir.
- ★ Ulusal birlik ve beraberliği artıran dinî bayramlarımızı coşkulu törenlerle kutlarız.
- ★ Gelenek ve göreneklerin yaşatılmasıyla kültür gelecek kuşaklara aktarılır.

ETKİNLİK 2

Millî kültür unsurlarının yazılı olduğu balonlara ait numaraları ilgili olduğu açıklama ile eşleştiriniz.

- ☐ Duygu, düşünce ve kültürün sözcükler aracılığıyla aktarımını sağlayan unsurdur.
- ☐ İnanç ve ibadetlerin birey ve toplum hayatına yansımalarıyla oluşan kültür unsurudur.
- ☐ Toplumun her alandaki estetik anlayışını yansıtır.
- ☐ Geçmişten günümüze kadar gelen kurallar bütünüdür.
- ☐ Bir milletin nereden gelip nereye gittiğini gösterir, millî kimlik oluşturur.

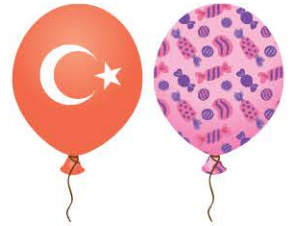
ETKİNLİK 3

Aşağıda verilen görsellerin ilgili olduğu kültürel unsuru boş bırakılan yerlere yazınız.

ETKİNLİK 4

Elif öğretmen, öğrencilerinden ulusal bütünlüğümüzü artıran millî bayramlarımızı anlatacak öğrencilerin kırmızı, toplumsal dayanışmayı artıran dini bayramlarımızı anlatacak öğrencilerin pembe balonları almalarını istemiştir.

Buna göre öğrencilerin isimlerinin yazılı olduğu kutuları, almaları beklenen balonun rengine boyayınız.

Seda	Cumhuriyet Bayramı
Metin	Ramazan Bayramı
Dilek	Zafer Bayramı
Şule	Kurban Bayramı
Sinem	Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
Fatih	Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

ETKİNLİK 5

Aşağıda bazı durumlar verilmiştir.

Bu durumları, "Millî değerlerimize uygundur."

((😊)) ya da "Uygun değildir." ((😞)) olarak değerlendirip ilgili sembolleri istediğiniz renk ile boyayınız.

1

Ayşe ve ailesi bayramda akrabalarını ziyaret etmiştir.

2

Meral Hanım cenazesi olan komşusuna yemek götürmüştür.

3

Mehmet Bey kendisine hata yapan arkadaşını Yunus Emre'nin "yaradılanı hoş gör yaradandan ötürü" sözünü hatırlayarak affetmiştir.

4

Kenan samimi olduğu arkadaşının farklı bir inanca sahip olduğunu duyunca arkadaşıyla arasına mesafe koymuştur.

5

5. sınıf öğrencileri öğretmenleri eşliğinde huzurevindeki yaşlıları ziyaret etmek için program ayarlamışlardır.

6

Betül, fiziksel engeli olan bazı arkadaşlarını oynadıkları oyuna dâhil etmemiştir.

7

Millî Mücadele'de kadınlar ve çocuklar cepheye mermi taşımışlardır.

8

Hüseyin Bey mahallesindeki çocukları etrafına toplayarak onlara bildiği tekerlemeleri ve manileri aktarmıştır.

9

Ahmet katıldığı proje yarışması için düzenli olarak çalışmış ve aldığı ödülle okulunu başarıyla temsil etmiştir.

ETKİNLİK 6

Aşağıdaki ifadelerin millî kültür unsurlarımızdan hangisi ile ilgili olduğunu değerlendirerek "✓" işareti ile belirtiniz.

1. Her yıl 21 Mart'ta doğanın uyanışı ve baharın gelişi Nevruz Bayramı olarak kutlanmaktadır.

☐ Gelenek-görenek

☐ Din

2. Günlük yaşamda bazı olayları anlamak ve anlatmak için atasözleri ve deyimlerden yararlanılmaktadır.

☐ Dil

☐ Sanat

3. Ülkemizin zor dönemlerindeki kahramanlarımızı tanımak ve onların fedakârlıklarını bilmek, birlik ve beraberliğimizi güçlendirir.

☐ Gelenek-görenek

☐ Tarih

4. Nasrettin Hoca fıkraları, türküler, destanlar, tekerlemeler, ninniler ve atasözleri millî değerlerimizin yaşatılmasını sağlamaktadır.

☐ Dil

☐ Mimari

5. Kına geceleri, sünnet düğünleri, asker uğurlamak gibi kültürel alışkanlıklar toplumda devam etmektedir.

☐ Sanat

☐ Gelenek - görenek

6. Ramazan ve Kurban Bayramlarında komşu, dost ve akrabalar ziyaret edilir; büyüklerin elleri öpülür.

☐ Dil

☐ Din

7. Ülkemizin topraklarında binlerce yıllık önemli eserler vardır. Cami, türbe, medrese gibi eserler millî kültürümüzü yansıtır.

☐ Mimari

☐ Gelenek - görenek

8. Çincilik, cam ve bakır işçiliği, halıcılık, hat, tezhip gibi faaliyetlerle kültürümüz yaşatılmaktadır.

☐ Sanat

☐ Tarih

ETKİNLİK 7

Arzu öğretmen, bazı öğrencilerinden kültürel bağlarımızın ve millî değerlerimizin toplumsal birlikteliğe etkisini günlük olaylar üzerinden örneklerle anlatmalarını istemiştir.

Öğrencilerin ifadeleri şu şekildedir:

Emre

Köyümüzde askere gidecek gençler için uğurlama törenleri düzenlendi. Gençler için yemek verilip, eğlence yapılırken gençlerin ceplerine de harçlıklar konuldu.

Sude

6 Şubat Kahramanmaraş merkezli depremde etkilenen vatandaşlarımız için 'Evim Yuvan Olsun' kampanyası başlatıldı. Toplanan yardımlarla 15 bini aşkın konut yapıldı.

Zeynep

Okulumuz tarafından düzenlenen gezide Çanakkale Şehitliği başta olmak üzere, Kurtuluş Savaşı'nın izlerini taşıyan tarihî mekânlar ziyaret edildi.

Öğrencilerin ifadelerinden hareketle aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Gelenek ve göreneklerimize örnek veren öğrenciyi ve vurgu yaptığı millî değerimizi yazınız.

2. Millî bilincin oluşması için geçmişin önemini anlamaya yönelik faaliyet ile ilgili bilgi veren öğrencinin ismini yazınız.

3. Zor zamanlarda birlik ve beraberliğin sağlanmasına değinen öğrencinin ismini ve bu beraberliğin sağlanmasında etkili olan değerleri yazınız.

ETKİNLİK 8

Sıla öğretmen, millî değerlerimiz ile ilgili hazırladığı çarkı sınıfa getirmiş ve öğrencilerinden çarkı çevirmelerini, çark diliminde yazan değerle ilgili sunumlar hazırlamalarını istemiştir.

Öğrencilerin çalışmalarında yer alan sözlerden bazıları şu şekildedir:

Murat

"Bastığın yerleri 'toprak' diyerek geçme, tanı
Düşün altında binlerce kefensiz yatanı."

Ali

"Türk çocuğu ecdadını tanıdıkça daha büyük işler yapmak için kendinde kuvvet bulacaktır."

Özlem

"Ya istiklâl ya ölüm!"

Melek

"Türk dili Türk milletinin kalbidir, zihnidir."

Buna göre, öğrencilerin kaç numaralı dilim ile ilgili çalışma yaptıklarını belirleyip ilgili numaraları boş bırakılan yerlere yazınız.

Murat

Ali

Özlem

Melek

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

Video
çözümleri

SÜREÇ İZLEME TESTİ

1. Nesilden nesile aktarılan gelenek ve göreneklerimiz bize ait yiyecekler, giyecekler, el sanatları, düğünler, eğlenceler, spor müsabakalarından oluşur. Bu gelenek ve görenekler bizi bir araya getirip toplum olarak ortak duygularda buluşmamızı sağlar.

Yukarıdaki bilgiler gelenek ve göreneklerimiz ile ilgili;

- I. Geçmişten günümüze aktarıldığı,
- II. Bireyleri ortak duygular etrafında birleştirdiği,
- III. Günümüzdeki önemini tamamen kaybettiği

çıkartımlarından hangilerini kanıtlar niteliktedir?

A) Yalnız I	B) Yalnız III
C) I ve II	D) I, II ve III

2.

H A B E R

Türkiye 'tek yürek' oldu, yardım yağdırdı.

Türkiye, iş adamından emeklisine Van depreminin yaralarını sarmak için çalışıyor. 10 TV kanalı ve 3 radyocunun düzenlediği "Van İçin Tek Yürek" yardım kampanyasında 62 milyon lira toplanırken şirketler de gıdadan jenatörde kullanılacak motorine kadar pek çok yardımı bölgeye yağdırma-ya devam ediyor.

Verilen haberde aşağıdakilerden hangisine dikkat çekilmiştir?

- A) Ülkemizin deprem kuşağında yer almasına
- B) Millî birlik ve beraberlik ruhuna
- C) İletişim kanallarının kazançlarına
- D) Doğru illerindeki sosyal faaliyetlere

3.

Kına gecesi, genellikle düğünden bir gün öncesinin akşamında kız evinde ve oğlan evinde yapılan, kına yakma işleminin gerçekleştirildiği törene denir. Damat tıraşı, gelin alma gününün erken saatlerde oğlan evinde yapılan bir âdettir. Gelin alma, kına gecesinin ertesi günü oğlan tarafından konuklar toplanarak kız evine gelin almaya gelirler. Gelin, ailesi ile vedalaştıktan sonra hayır duaları ile, bazen ilahilerle bazen de davul-zurna eşliğinde eğlencelerle evden çıkarılır.

Yukarıda verilen merasimlerin;

- I. Gelenek ve göreneklerimizin devam etmesine,
- II. Toplumda birlik ve dayanışmanın artmasına,
- III. Kültürel unsurların gelecek nesillere aktarılmasına

durumlarından hangilerine etki ettiği söylenebilir?

A) Yalnız I	B) Yalnız II
C) I ve III	D) I, II ve III

4.

Türklüğün vicdanı bir,
Dini bir, vatani bir;
Fakat hepsi ayrılır
Olmazsa konuştuğu lisanı (dil) bir.

Ziya Gökalp

Verilen dizelerde millî kültür unsurlarımızdan olan dilin aşağıdakilerden hangisi üzerindeki etkisine değinilmiştir?

- A) Farklılıklara saygı ile yaklaşma
- B) Yardımlaşma ve dayanışmayı artırma
- C) Millî birlik ve beraberliği sağlama
- D) Kültürel unsurları kuşaktan kuşağa aktarma

5. Aşağıda millî kültürümüze ait bazı oyunlara yer verilmiştir.

Erzurum Barı

Mertlik ve yardımlaşma duyguları sembolize edilir.

Sarı Zeybek

Cesaret ve kahramanlık gibi kavramlar anlatılır.

Verilen bilgilerde halk oyunlarımızın hangi yönüne vurgu yapılmıştır?

- A) Doğa olaylarını anlatmasına
B) Duygu ve düşünceleri yansıtmaya
C) Her bölgede aynı olmasına
D) Yardımseverliği artırmaya

6. **Bilgi:** Osmanlı döneminde bazı hayırseverler ramazan aylarında Zimem defterlerine ait borçları ödeyerek vatandaşa yardımcı oluyorlardı.

Durum: Hatay'da bir hayırsever mahalle borç defterindeki 1 milyon 600 bin TL'lik borcu tek kalemde sildi.

Verilen bilgi ve durum birlikte değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Birlik ve beraberlik duygusu toplumsal barışa katkı sağlamaktadır.
B) Yardımlaşma geleneklerimiz günümüzde de devam etmektedir.
C) Kültürel değerlerin yaşatılmasında dilin önemli bir etkisi bulunmaktadır.
D) Millî kültür, ait olduğu toplumun kimliğini yansıtmaktadır.

7.

Milli Mücadele'de Fransız kuvvetleri ile mücadele ederken ateş hattında kalan iki arkadaşını korumak için korkusuzca ileriye atılmıştır. Kendisine "Tayyar" (Uçan) Rahime denilmiştir.

Verilen bilgide Millî Mücadele'de halkımızın sahip olduğu aşağıdaki millî değerlerden hangisine vurgu yapıldığı söylenebilir?

- A) Doğruluk B) Kahramanlık
C) Fedakârlık D) Vatanseverlik

8. Geçmişte yaşayan insan topluluklarının yaşanmışlıklarını anlatan türküler, bebeklere söylenen ninniler, ilk Türk devletlerine ait destanlar günümüze kadar ulaşmıştır.

Verilen bilgide kültürel unsurların günümüze kadar ulaşmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisine değinilmiştir?

- A) Tarih B) Dil
C) Sanat anlayışı D) Din

9. Millî kültür; o millete ait maddi ve manevi değerlerin uyumlu bir bütünlüğüdür. Dil, tarih, inanç, gelenek ve örf unsurlarından oluşan millî kültür, toplumda birlikteliği sağlamada önemli role sahiptir.

Buna göre, millî kültür ile ilgili;

- I. Çeşitli unsurlardan oluştuğuna,
II. Millet olmada etkili olduğuna,
III. Birlik ve beraberliğin oluşmasına katkı sağladığına

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II
C) II ve III D) I, II ve III

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

10.

Çanakkale Savaşı

Türk milleti düşmana karşı verdiği mücadeleyi zaferle sonuçlandırmıştır.

Kurtuluş Savaşı

Türk milleti dünyanın en güçlü devletlerine karşı zor şartlarda "Ya İstiklal Ya Ölüm!" diyerek mücadele etmiştir.

15 Temmuz Darbe Girişimi

Türk halkı demokrasiyi ve seçilmiş iradeyi korumak için destansı direniş gerçekleştirmiştir.

Tabloda verilen görseller ve bilgiler birlikte değerlendirildiğinde Türk milletinin en zor zamanlarında bir arada olmasında;

- I. Vatanseverlik,
- II. Dayanışma ruhu,
- III. Bağımsızlık

anlayışlarından hangilerinin etkisi olmuştur?

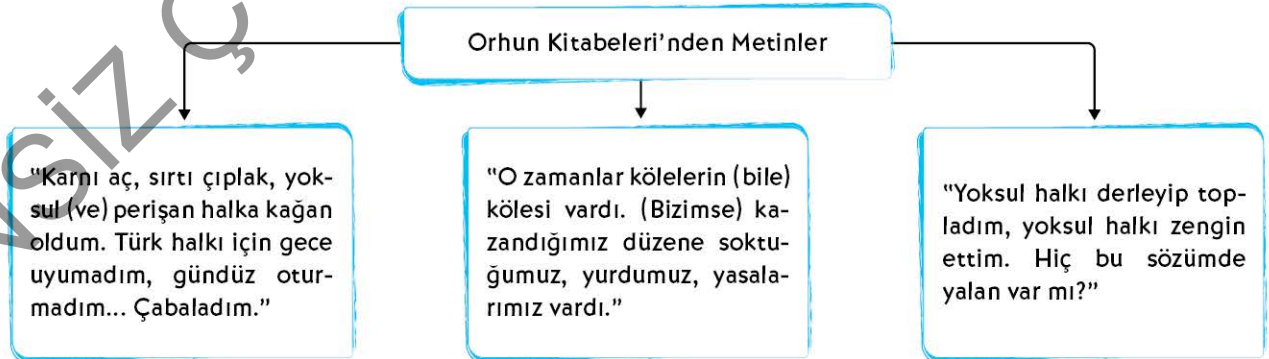
A) Yalnız II

B) I ve II

C) I ve III

D) I, II ve III

11.

Verilen metinlerde Türk kültürünün milli değerlerinden hangisine vurgu yapılmamıştır?

- A) Hoşgörü
- C) Çalışkanlık

- B) Adalet ve eşitlik
- D) Dürüstlük

BİLGİLERİMİZİ HATIRLAYALIM

Dünya ölçüsünde etkili olan, tüm insanları doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyen sorunlar "toplumsal sorun" olarak adlandırılır.

Toplumsal sorunlar, hızlı nüfus artışı, kentleşme, teknolojik gelişmeler, savaşlar gibi etkenler toplumsal sorunların çeşitlenmesine sebep olmuştur. Bu sorunların çözümü için resmi kurumlara, sivil toplum kuruluşlarına ve bireylere görevler düşmektedir.

AFETLER

Çeşitli doğa olayları ve insan hataları sonucu meydana gelen büyük yıkımlara yol açan olaylar afet olarak adlandırılır.

ÜLKEMİZDE GÖRÜLEN BAZI AFETLER

Deprem

Heyelan

Çığ

Sel

Yangın

Kuraklık

Hortum

Fırtına

AFET ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Erken uyarı sistemleri geliştirilmelidir.
- Dayanıklı şehirler inşa edilmelidir.
- Toplumsal bilinç artırılmalıdır.

ÇEVRE KİRLİLİĞİ

İnsan etkisi ve doğa kaynaklı sebepler ile oluşmaktadır. Hava, su ve toprak kirliliği ekosistemin zarar görüp doğal dengenin bozulmasına yol açmaktadır.

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

ÇEVRE KİRLİLİĞİNİN SEBEPLERİ ŞU ŞEKİLEDİR:

Hava Kirliliği	Su Kirliliği	Toprak Kirliliği
Fabrika bacalarından çıkan dumanlar	Sanayi atıkları	Çöpler
Araç egzozları	Evsel atıklar	Sanayi atıkları
Isınma amaçlı yakıtlar	Tarım ilaçları	Kimyasal maddeler

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Atık yönetimi iyileştirilmelidir.
- Yeşil alanlar korunmalıdır.
- Kâğıt, plastik, cam gibi atıkları geri dönüşüme kazandırılmalıdır.
- Yenilebilir enerji kaynakları kullanılmalıdır.

SALGIN HASTALIKLAR

Bulaşıcı hastalıkların bir bölgede veya ülkede beklenenden çok daha fazla sayıda kişiye hızla yayılmasıdır. Virüsler ve bakteriler yoluyla insandan insana bulaşan salgın hastalıklara grip, kızamık, verem, COVID-19 örnek gösterilebilir.

SALGIN HASTALIKLARIN ETKİLERİNİ AZALTMAK İÇİN;

- Aşı çalışmalarına destek vermek,
- Sağlık sistemlerini güçlendirmek,
- Hasta kişilere yakın temastan kaçınmak,
- Hijyen kurallarına dikkat etmek gibi önlemler alınabilir.

GÖÇLER

İnsanların çeşitli nedenlerle yaşadıkları yerden ayrılarak farklı bir yere kalıcı veya geçici bir süreyle yerleşmelerine göç denir. Göçlerin sebepleri ekonomik, siyasi, sosyal veya çevresel olabilir. Göçler isteğe bağlı ya da zorunlu sebeplerden dolayı gerçekleşebilir.

İSRAF

Para, zaman, emek, enerji, su ve gıdaların gereksiz yere harcanmasına israf denir.

İSRAFI ÖNLEMELİK İÇİN;

- Bilinçli tüketim alışkanlıkları edinmek,
- Tasarruf tedbirleri uygulamak,
- Geri dönüşüm uygulamalarını yaygınlaştırmak,
- Sürdürülebilir kaynak kullanımına yönelmek gereklidir.

Örnek Soru:

Ayşe toplumsal bir sorunun nedenleri ile ilgili aşağıdaki bilgi ve görselleri hazırlamıştır.

Buna göre Ayşe'nin aşağıdaki toplumsal sorunlardan hangisine değindiği söylenebilir?

A) Küresel ısınma

B) Salgın Hastalıklar

C) İsraf

D) Afetler

ETKİNLİK 1

Aşağıda verilen görselleri ilgili olduğu toplumsal sorun ile eşleştiriniz.

a	Salgın hastalık	b	Göç
c	Hava kirliliği	d	Su kirliliği
e	İsraf	f	Doğal afet

ETKİNLİK 2

Verilen kavramları aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan alanlara uygun bir şekilde yerleştiriniz.

trafik tıp çevre kirliliği göç

- Yaşam alanlarında karşılaşılan sorunlar ve yetersizlikler insanları etmeye zorlamaktadır.
- Artan nüfus ve araç sayıları yakın mesafelere bile uzun sürelerde ulaşabilmeyi zorunlu kılıp sorunlarına yol açmaktadır.
- Dünyada milyonlarca insanın ölümüne yol açan salgın hastalıklar sayesinde önemli oranda kontrol altına alınmıştır.
- doğa ve canlılar üzerinde olumsuzluk oluşturarak, ekosistem üzerinde onarılması zor sorunlara yol açmaktadır.

ETKİNLİK 3

Aşağıda toplumsal sorunlara ait bilgilere yer verilmiştir.

Verilen bilgilerin ilgili olduğu toplumsal sorunu "✓" işareti ile belirtiniz.

- Aşırı sıcakların orman yangınlarına sebep olması durumudur.
☐ İsraf ☐ Afet
- Bir bölgedeki nem miktarındaki dengesizliğin o bölgede su kıtlığına sebep olması sonucu oluşan sorundur.
☐ Kuraklık ☐ Nüfus artışı
- İnsanların günlük temel ihtiyaçlarının tamamını veya büyük bir kısmını karşılayarak yeterli gelire sahip olmama durumudur.
☐ İsraf ☐ Yoksulluk
- Bir kaynağın veya malzemenin gereksiz yere harcanması veya boşa gitmesi durumudur.
☐ Açlık ☐ İsraf
- Doğal yaşam alanlarının, insan eliyle ve doğal olmayan yollarla bozulmasıdır.
☐ Savaş ☐ Çevre kirliliği
- Belirli bir bölgede veya toplulukta normalden daha yüksek oranda görülen ve hızlı yayılan hastalıktır.
☐ Salgın hastalık ☐ Ayrımcılık
- İnsanların bulundukları yerden ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel nedenlerden dolayı başka bir yere hareketidir.
☐ Nüfus artışı ☐ Göç
- Doğal kaynakların bilinçsizce kullanılması, hızla gelişen teknoloji ve sanayi artışının ortaya çıkardığı toplumsal sorundur.
☐ Salgın hastalık ☐ Çevre kirliliği

ETKİNLİK 4

Aşağıda verilen ifadelerden doğru olanların yanına "D", yanlış olanların yanına "Y" yazınız.

- ☐ Çevre kirliliğinin en önemli nedenlerinden biri de şehirlere doğru yoğun göçlerin yaşanmasıdır.
- ☐ Yangın ve savaş gibi afetler büyük oranda ve tamamen insanların kontrolü dışında gerçekleşir.
- ☐ Yaşanan göçlerin en büyük kısmı salgın hastalıklardan korunmaya yöneliktir.
- ☐ Yangın, sel, heyelan gibi doğal afetler çevre kirliliğine sebep olmaktadır.
- ☐ Fazla üretim ve fazla stoklama israfa neden olmaktadır.

ETKİNLİK 5

Aşağıda bazı toplumsal sorunlara yönelik çözüm önerilerine yer verilmiştir.

Verilen çözüm önerilerinin ilgili olduğu toplumsal sorunu belirleyip "✓" işareti ile gösteriniz.

Çözüm önerisi	Çevre kirliliği	İsraf	Salgın hastalık
İhtiyacımız kadar almak			
Gıda bankaları kurmak			
Toplu taşıma araçları kullanmak			
Bağışıklık sistemini güçlendirmek			
Plastik kullanımını azaltmak			
Yenilenebilir enerji kaynakları kullanmak			

ETKİNLİK 6

Aşağıda verilen ifadelerin doğru olabilmesi için koyu yazılmış sözcüklerden hangisinin kullanılması gerektiğini yuvarlak içine alarak gösteriniz.

- Salgın hastalıklar sonrasında yaşanan karantina uygulamasına uyma konusunda **esnek** / **kararlı** davranılmalıdır.
- Göç etme nedenlerinden en yüksek düzeyde olan iş imkânı bulma nedeni **kültürel** / **ekonomik** alan ile ilgili bir sebeptir.
- Gıda israfını önlemek **açlık** / **göç** sorununu çözmeye en çok katkı sağlayacak konulardan biridir.
- Atmosferdeki çeşitli gazlar, duman, toz gibi unsurlar **hava** / **su** kirliliğine yol açarak tüm canlılara zarar vermektedir.

ETKİNLİK 7

Aşağıda verilen soruların cevaplarını "Evet" ya da "Hayır" olarak boş bırakılan yerlere yazınız.

	Sorular	Cevaplar
1	İhtiyacımızdan fazla olan gıda ve giyim malzemeleri çöpe mi atılmalıdır?	
2	Çevre kirliliğini önlemek için fosil yakıt kullanımını artırmalı mıyız?	
3	Salgın hastalıklar insanların özgürlüğünü kısıtlayabilir mi?	
4	Gıda israfının artması açlık sorununu da artırır mı?	

TOPLUMSAL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

ETKİNLİK 8

Belma öğretmen, öğrencilerinden toplumsal hayatta karşılaşılan bazı sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirmelerini ve bu öneriler ile ilgili notlar hazırlamalarını istemiştir.

Berra

Kırsal alanlarda tarım ve hayvancılığa dayalı endüstri kuruluşları artırılmalı

Murat

Yeşil alanları artırarak, orman tahribatı önlenmeli

Sinem

Dişler fırçalanırken su boşakıtılmamalı

Zeynep

Bulunulan ortamlar sık sık havalandırılmalı

Mine

Tüketilen ürünlerde aşırıya kaçılmamalı, ihtiyaç kadar ürün alınmalı

Hasan

Eğitim, sağlık, kültür hizmetleri yurt genelinde yaygınlaştırılmalı

Hamza

Ozon tabakasına zararlı ürünlerden kaçınılmalı

Özgür

Çöpler doğaya bırakılmamalı

Öğrenciler; sorunun çözümüne yönelik hazırladıkları notları, soruna ait görselin yer aldığı kutulara atacaktırlar.

①

②

③

④

Öğrencilerin hazırladığı ve kutuların içine attıkları notlardan hareketle aşağıda verilen ifadeleri doğru ve yanlış olma durumuna göre değerlendirerek ilgili işareti yuvarlak içine alınız.

☒ Mine ve Sinem notlarını 1 numaralı kutuya atmıştır. ☒	☒ Murat ve Özgür farklı kutulara notlarını atmıştır. ☒	☒ Berra ve Hasan notlarını 2 numaralı kutuya atmıştır. ☒
☒ 4 numaralı kutuya sadece Zeynep tarafından not atılmıştır. ☒	☒ Erkek öğrencilerin hepsi notlarını 3 numaralı kutuya atmıştır. ☒	☒ Tüm kutulara eşit miktarda not atılmıştır. ☒

ETKİNLİK 9

Aşağıda verilen toplumsal sorunlar anahtar, toplumsal sorunlarla ilgili sloganlar ise kilit şeklinde verilmiştir.

Kilitleri ilgili olduğu anahtar ile eşleştiriniz.

Kilit A:

Kilit B:

Kilit C:

Kilit D:

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

Video
çözümleri

SÜREÇ İZLEME TESTİ

1. Sevda öğretmen, 'Gıda' israfını önlemek adına, "2015 yılında Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri kabul edildi. 'Açlığa Son' sloganıyla 2030 yılına kadar küresel gıda atıklarını %50 azaltmak üzere çalışmalara başlandı." bilgisini verdikten sonra öğrencilerine gıda israfına karşı alınabilecek önlemleri sormuştur.

Buna göre, aşağıdaki öğrencilerden hangisinin ifadesi gıda israfına karşı alınabilecek önlemler arasında gösterilemez?

- A) **Meral:** Gıdaları doğru muhafaza etmek
B) **Serdar:** Alışverişten önce liste hazırlamak
C) **Aylin:** Görünüşü iyi olmayan meyve ve sebzeleri kullanmamak
D) **Eren:** Yemek artıklarını değerlendirmek

2.

HABER

Ünye Belediyesi şehrin belirli alanlarına koyduğu Bayat Ekmek askısı ile sokak hayvanlarının mama ihtiyacına çözüm oluyor. Evlerde bayatlayan ekmekler toplanarak çöpe atılmak yerine mama tesisinde değerlendiriliyor.

Buna göre, belediyenin bu çalışma ile aşağıdakilerden hangisini amaçladığı söylenebilir?

- A) Şehri kültürel olarak kalkındırmayı
B) İsrafın önüne geçmeyi
C) Sokak hayvanlarının ihtiyacını karşılamayı
D) Toplumsal bilinç oluşturmayı

3. Çevre kirliliği, çevrenin doğal olmayarak insan eliyle bozulmasıdır. Çevre kirliliğinin hızla artmasında hızla gelişen teknoloji ve sanayinin artışı ile doğal kaynakların bilinçsizce kullanılmasının da etkisi vardır. Çevre kirliliğine sebep olan bu etkenler tamamen durdurulamaz fakat sorunu en aza indirmek için önlemler alabiliriz.

Aşağıdaki davranışlardan hangisi bu önlemler arasında yer almaz?

- A) Yenilenebilir enerji kaynakları kullanmak
B) Naylon poşet kullanımını artırmak
C) Sanayi bölgelerinde atık su arıtma tesisi kurmak
D) Ev ve fabrika bacalarında filtre kullanmak

4. Aşağıda ekmek israfının önlenmesi ile ilgili bir afişe yer verilmiştir.

TMO
TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Kampanyayla yılda 300 milyon TL değerinde ekmek çöpe atılmaktan kurtarıldı.

Ancak günde 4,9 milyon adet ekmek çöpe atılmaya devam ediyor.

Köprü olur, okul olur, yol olur.
Attığın ekmekle şehirler kurulur.

Verilen bilgilendirici görselden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Yapılan kampanya ile israfın önlenmesine
B) Alınan önlemlerle gıda israfının azaltıldığına
C) İsrafı önleyerek topluma birçok alanda katkı sağlanacağına
D) İsrafın en büyük sebebinin gereksiz alım olduğuna

5. Murat öğretmen, sınıfına toplumsal sorunlarla ilgili bilgi verdikten sonra öğrencilerinden de bu tarz sorunlar ile ilgili değerlendirmeler de bulunmalarını istemiştir.

Öğrencilerin ifadeleri şu şekildedir:

Ahsen

Sonuçlarından toplumun tüm kesimleri etkilenmektedir.

Emir

Çözümü için topyekün çaba gerekmektedir.

Mutlu

İnsan yaşamı için tehlike oluşturmaktadır.

Yiğit

Toplumsal belli bir kısmını ilgilendiren olumsuz durumlardır.

Buna göre, hangi öğrencinin ifadesinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Ahsen B) Emir
C) Mutlu D) Yiğit

6. Aşağıda üç öğrencinin toplumsal sorunlar karşısındaki tutumlarına yer verilmiştir.

- Arzu, yakalandığı bulaşıcı hastalık sürecinde evden dışarı çıkmamıştır.
- Ahmet, kumandanın pilini değiştirdikten sonra eski pilleri atık kutusuna atmıştır.
- Leyla, dolaptaki elmaların buruşmuş olduğunu görünce onları çöpe atıp yeni elmalar almıştır.

Buna göre, aşağıdaki öğrencilerden hangilerinin toplumsal sorunlara karşı duyarlı davrandığı söylenebilir?

- A) Yalnız Leyla B) Arzu ve Ahmet
C) Ahmet ve Leyla D) Arzu ve Leyla

7. Aşağıda toplumsal bir soruna ait habere yer verilmiştir.

HABER

Dünyada yaklaşık 900 milyon insan 43 farklı ülkede su kıtlığı çekiyor.

Su kaynakları; iklim değişikliği, aşırı su tüketimi, su lama, enerji ve üretim faaliyetlerindeki yanlış uygulamalar sonucu azalıyor.

Haberde verilen soruna karşı duyarlılık gösteren kişilerin;

- Sızıntı yapan muslukları tamir etmek,
- Küveti doldurarak banyo yapmak,
- Çamaşır ve bulaşık makinelerini tam zamanda çalıştırmak

davranışlarından hangilerini sergilemesi beklenir?

- A) Yalnız II B) I ve II
C) I ve III D) I, II ve III

8. Aşağıda bazı toplumsal sorunlar ve bu sorunların çözüm yolları ile ilgili tabloya yer verilmiştir.

Toplumsal Sorun	Çözüm Yolu
Yangın	?
Deprem	?
İsraf	?

Buna göre tabloda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- Piknik alanlarındaki mangal ateşini söndürdüğümüzden emin olmak
- Afet bölgelerindeki yardım çalışmalarına katılmak
- Çöplerimizi doğaya bırakmamak
- Sofradan artan yemekleri sokak hayvanlarına vermek

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

9.

Öğretmen, üzerinde toplumsal sorunlar yazan renkli balonlarla sınıfa girmiştir. Mor ve pembe balonları alanların sorunun nedenleri ile ilgili, sarı ve mavi balonları alanların ise sorunun önlenmesi ile ilgili fikirlerini söylemelerini istemiştir.

Öğrencilerin ifadeleri şu şekildedir.

Aylin

Tüketeceğimiz ürünleri ihtiyacımızdan fazla almak

Meryem

Temizlik ve hijyen kurallarına çok dikkat etmek

Ela

Piknik yerlerinde cam kırıkları bırakmamak

Burak

Plastik atıkları denizlere atmak

Buna göre, öğrencilerin aldıkları balonların renkleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	Aylin	Ela	Meryem	Burak
A)	Mavi	Mor	Pembe	Sarı
B)	Mavi	Pembe	Mor	Sarı
C)	Pembe	Mavi	Mor	Sarı
D)	Mor	Sarı	Mavi	Pembe

10. Aşağıda tarih boyunca soykırım, savaşlar, ekonomik krizler, doğal afetler gibi nedenlerin yanı sıra maddi ve sosyal koşullarını iyileştirmek amacıyla başka bir ülkelere göç eden insanlara ait görsellere yer verilmiştir.

Verilen bilgi ve görsellerden hareketle;

- İnsanları göçe iten zorunlu sebepler olduğuna,
- Daha iyi yaşam şartlarına ulaşmak amaçlı göçler yapıldığına,
- Göç edenlerin gittikleri ülkelerde bazı zorluklarla karşılaştıklarına

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız II

B) I ve II

C) I ve III

D) I, II ve III

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

1. Aşağıda Meryem'in sembollerle eşleştirerek hazırlamış olduğu bazı grup, rol ve sorumluluklarına yer verilmiştir.

Grup	Rol	Sorumluluk
♣ Müzik korusu	◆ Gözlemci	■ Yerlere çöp atmaları
* Satranç takımı	★ Oyuncu	▲ Hile yapmamak
♣ Çevre Koruma Kulübü	♥ Solist	◆ Şarkı söylemek

Buna göre, Meryem'in dâhil olduğu gruptaki rol ve sorumluluğu aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak eşleştirilmiştir?

- A) ♣, ◆, ■ B) *, ♥, ▲
C) ♣, ★, ◆ D) ♣, ♥, ■

2. Aşağıda Orhun Kitabeleri'nden alınan bir metne yer verilmiştir.

"Kardeşim Kül Tiğin öldü... Görür gözüm, görmez gözüm, bilir aklım bilmez oldu. Zaman Tanrısı "İnsanoğlu hep ölmek için yaratılmış dediği için... Gözlerimden yaş gelse de gönülden ağılar gelse de bastırarak yas tuttum. Kardeşlerim, çocuklarım, halkım hepsinin gözü ve kaşı kötü olacak diye düşündüm."

Verilen metinde aşağıdaki millî değerlerimizden hangisine vurgu yapılmaktadır?

- A) Adalet ve eşitlik
B) Bağımsızlık ve özgürlük
C) Aile birliğine önem verme
D) Dürüstlük ve çalışkanlık

3. Bazı roller hayatımız boyunca aynı kalırken bazıları durumdan duruma, zamandan zamana değişebilir.

Aşağıdaki rollerden hangisinin zaman içinde değiştiği söylenemez?

- A) Öğrenci olmak
B) Kursiyer olmak
C) Takım arkadaşı olmak
D) Evlat olmak

4. Kenan Bey, Bursa Uludağ Üniversitesi Tekstil Mühendisliği bölümünü bitirmiş ve sonrasında bir kumaş fabrikasında işe başlamıştır.

Buna göre, Kenan Bey ile ilgili;

- I. Mesleki role sahip olmuştur.
II. Yeni sorumluluklar üstlenmiştir.
III. Aynı grup içinde yeni bir rol elde edinmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız III B) I ve II
C) I ve III D) II ve III

5. Türk milleti yüzlerce yıl boyunca bir arada yaşamış, asla dağılmamış ve özgürlüğünü kaybetmemiş bir millettir. Başka bir milletin boyunduruğu altına girmektense yerini yurdunu bırakıp göç etmiş, hiçbir zaman başsız kalmamıştır. Bu milleti bir arada tutabilen ve birbirine kenetleyen şey ise değerleridir.

Buna göre, Türk milletini birbirine bağlayan millî değerlerden hangisine vurgu yapılmıştır?

- A) Esaret altında yaşayamama
B) Vatanını daima savunma
C) Çalışkan olma
D) Dürüst ve yardımsever olma

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

6. Aşağıda günlük yaşantımızdaki bazı gelenek ve göreneklere yer verilmiştir.

- Hacca ve umreye gidecek kişiler ziyaret edilerek onlara para verilir ya da bazı eşyalar hediye edilir.
- Düğün, nişan ve sünnet merasimlerinde takı takılır.
- Cenaze evlerine yemek götürülür.
- Ramazan aylarında iftar sofraları kurulur.

Buna göre, yaşatılan bu gelenek ve göreneklerimiz aşağıdaki millî değerlerimizden hangisi ile ilişkilendirilebilir?

- A) Vatan sevgisi B) Doğruluk
C) Adalet D) Yardımlaşma

7. Aşağıda toplumsal bir soruna çözüm önerileri sunan öğrencilerin ifadelerine yer verilmiştir.

Aynur

Yaşanan durumdan olumsuz etkilenenler için psikolojik destek programları yapılmalıdır.

Hakan

İhtiyaç sahiplerine gıda yardımıyla bulundurulmalıdır.

Seda

Temizlik ve onarım çalışmaları yapılmalıdır.

Mine

Bireylere barınma desteği sağlanmalıdır.

Buna göre, öğrencilerin ifadeleri aşağıdaki sorunlardan hangisine çözüm oluşturmaktadır?

- A) Çevre sorunları nasıl aşılabılır?
B) Afet sonrası dayanışma nasıl sağlanır?
C) Göçler nasıl önlenabilir?
D) İsrafin önüne nasıl geçilebilir?

8. Aşağıda Türk dilinin zenginliklerinden olan bir ninniye yer verilmiştir.

Benim yavrum gülecek
Gülüp de güzel olacak
İlim, irfan öğrenecek
Vatana, millete hayırlı olacak
Ninni benim kuzum ninni
Eee eee eee...

Verilen ninnide Türk milletinin;

- I. Vatani korumak,
II. Eğitimli olmak,
III. Hoşgörülü olmak

gibi millî değerlerinden hangilerine vurgu yapıldığı söylenemez?

- A) Yalnız III B) I ve II
C) I ve III D) II ve III

9. Fatma Hanım, çocuklarına kültürel bağlarımızı ve millî değerlerimizi anlatırken şu örnekleri vermiştir.

- Biz Ramazan Bayramı'ndan önce bütün komşular toplanır, sırayla her birimize ramazan yufkası yapardık.
- Akşamları nenelerimizin, dedelerimizin etrafında bir araya gelir; masallar, bilmece, tekerlemeler dinlerdik.
- Okullarda kutlanacak millî bayramlar için aylarca hep beraber çalışır, harika programlar yapardık.

Buna göre, Fatma Hanım ifadeleriyle kültürel bağlarımızın ve millî değerlerimizin hangi yönüne dikkat çekmiştir?

- A) Toplumsal birlikteliği güçlendirmesine
B) Kuşaktan kuşağa aktarılmasına
C) Dinin etkisiyle oluşmasına
D) Zamanla eski önemini kaybetmesine

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

10. Bir millete ait sanat eserleri; o milletin kültürünü, dilini, inancını, tarihini ve değerlerini yansıtır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Türk kültürünü yansıtan el sanatları arasında gösterilemez?

A) Minyatür

B) Tezhip

C) Kaligrafi

D) Ebru

11.

HABER

Çin Bilimler Akademisi, ülkede 18-20 milyon ton yiyeceğin atıldığını hesapladıktan sonra 2013 yılında "Temiz Tabak Kampanyası" başlatarak vatandaşlara tabaklarındaki yiyecekleri bitirmeleri gerektiğini amaçlamıştır.

Çin'de hayata geçirilen bu uygulama aşağıdaki toplumsal sorunlardan hangisi ile ilişkilendirilebilir?

- A) Çevre kirliliği B) İsraf
C) Salgın hastalıklar D) Afetler

12. Yiğit, babasının dâhil olduğu grupları ve bu gruplardaki rollerini şu şekilde hazırlamıştır:

Yıl	Grup	Rol
2000	Eğitim Fakültesi	Öğrencilik
2005	Çimentaş Ortaokulu	Öğretmen
2010	Güzelyalı Ortaokulu	Müdür

Buna göre, Yiğit'in babası ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Öğrencilik rolü sona ermiştir.
B) Aile içerisinde birden çok rol edinmiştir.
C) Mesleği ile ilgili rolü hep aynı kalmıştır.
D) Farklı yıllarda farklı sorumlulukları olmuştur.

13. Aşağıda toplumsal bir soruna ait görsel ve sorunun nedenlerine yer verilmiştir.

- Tarımda bilinçsiz kullanılan kimyasallar
- Fabrikalardan atılan zehirli gazlar
- Doğaya kazandırılmayan atıklar
- Ayrıştırılmadan sulara salınan kanalizasyon atıkları

Buna göre, verilen sorunu önlemek için yapılması gerekenler arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Günlük yaşamdaki su kullanımı azaltılmalı
B) Sanayi atıklarının temizlenmesi için arıtma tesisi kurulmalı
C) Tarım ilaçları sulara karıştırılmamalı
D) Kanalizasyon suları arıtılmadan sulara bırakılmamalı

14. Merhaba, benim adım Sezen. Düzenli olarak piyano kursuna giderim. Piyano eğitmenimin gösterdiği notaları evde tekrar ederek çalarım. Boş zamanlarımda babamın çiçekçi dükkânına gider ve ona yardım ederim. Hafta sonları an-neme yardım eder, kahvaltı sofrasının hazır-lanmasına yardımcı olurum. Bu, en sevdiğim şeylerden biridir. Ayrıca, küçük kardeşimin ödevleriyle ilgilenirim, bu da onu çok mutlu eder.

Verilen metinde Sezen, aşağıdakilerden hangisine karşı olan sorumluluklarından söz etmemiştir?

- A) Anne ve babasına
- B) Arkadaşlarına
- C) Kursuna
- D) Kardeşine

15. Dil, kültürün oluşması ve geleceğe aktarıl-masında önemli roller üstlenirken kültür ve millet hayatındaki çeşitli sahalardaki kültürel değişim ve gelişmeler de dili etkileyebilir. Bu yüzden dil ve kültür, birbirini taşıyan ve ta-mamlayan unsurlar olmaları ile aralarında sıkı bir ilişki ve biri diğerini değiştirip gelişt-iyerek ayrılmaz bir bütünlük oluşturan zorun-lu bir etkileşim söz konusudur.

Buna göre, dille ilgili;

- I. Kültürden bağımsız değildir.
- II. Kültürden daha önemlidir.
- III. Kültürün oluşmasında etkili tek unsurdur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

16. Ramazan ve Kurban Bayramı, milletimizi bir araya getiren, aynı anda ibadet edilerek sev-gi bağlarını güçlendiren günlerdir. Bu bay-ramlarda büyükler ziyaret edilir, küçüklere şeker ve hediyeler verilir; birlik, yardımlaşma ve dayanışma temelinde pek çok örnek dav-ranış sergilenir. Kurban kesmeyenlere kur-ban eti dağıtılması da buna örnek olarak gösterilebilir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi dini bayramların toplumsal birliğe sağladığı katkılardan biri değildir?

- A) Akrabalık bağlarını güçlendirir.
- B) Hoşgörü ve yardımlaşmayı artırır.
- C) Sosyal ilişkileri güçlendirir.
- D) Komşuluk ilişkilerini zayıflatır.

17. Toplumu bir arada tutan önemli unsurlar ara-sında gelenek ve görenekler de bulunur. Bu kültürel değerler, insanlara geçmişlerini ha-tırlatır, toplumsal ilişkileri güçlendirir, kaynaş-mayı sağlar ve toplumun birlik içinde olması-na katkıda bulunur.

Buna göre, aşağıdaki görsellerden han-gisi toplumsal birlikteliğimizi güçlendiren gelenek ve göreneklerimize örnek olarak gösterilemez?

- A)
- B)
- C)
- D)

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

18. Aşağıda Tuğçe Hanım'ın anlattığı bir soruna yer verilmiştir.

Dün mağazadan aldığım montun kolu yırtıldı. Ürünü değiştirmek için mağazaya geri götürdüm ancak mağaza görevlisi faturayı göstermem gerektiğini söyledi. Faturayı dün attığım için montu iade edemedim. Bu durumda nasıl bir yol izlemeliyim?

Tuğçe Hanım'ın anlattığı sorun aşağıdaki kavramlardan hangileri ile ilişkilidir?

- A) Özgürlük - Sorumluluk
- B) Hak - Saygı
- C) Sorumluluk - Hak
- D) Saygı - Özgürlük

19. Mehtap öğretmen dersine başlamadan önce öğrencilerine;

- Her gün ne kadar yiyeceğin çöpe gidiyor olabilir?
- Suyu boş yere akıttığın bir anı hatırlıyor musun?
- Işıklar, bilgisayarlar gereksiz yere açık kalıyor mu?
- Telefonun şarjını prizde bırakıyor musun? sorularını yöneltmiştir.

Mehtap öğretmenin bu sorularla aşağıdakilerden hangisine dikkat çekmeyi amaçladığı söylenebilir?

- A) İsrafın birey ve toplum üzerindeki etkilerine
- B) Tüketim alışkanlıklarımızda nelerin etkisinin olduğuna
- C) Günlük yaşantıdaki israfın fark edilmesine
- D) İsrafın daha çok evlerimizde yapıldığına

20. İpek öğretmen; "Toplumsal sorunlar, toplumun büyük kesimini etkileyen, çözümü yine toplumsal olarak hareketle mümkün olan durumlardır." açıklamasını yaptıktan sonra öğrencilerinden toplumsal sorunlara örnekler vermelerini istemiştir.

Buna göre, aşağıdaki öğrencilerden hangisi diğerlerinden farklı bir alanla ilgili toplumsal soruna örnek vermiştir?

- A) Hava, su ve toprak kirliliği
- B) Küresel ısınma
- C) Orman yangınları
- D) Zorunlu göç ve uyum problemleri

21. Ben Hülya, her sabah oğlum Mert'i kreşe bıraktıktan sonra okula gidip derslerimi anlatıyorum. Okul çıkışı da en sevdiğim hobilerimden birini yapmak için resim kursuna gidiyorum.

Verdiği bilgilerden hareketle Hülya Hanım'ın sahip olduğu roller sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Anne - Öğretmen - Kursiyer
- B) Anne - Kursiyer - Öğretmen
- C) Ressam - Öğretmen - Anne
- D) Anne - Öğretmen - Evlat

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

22. Bireyin ait olduğu grup veya kurumlarda üstlendiği görevlere rol denir.

Aşağıda Elif Hanım'ın zaman içinde değişen rollerine ait görsellere yer verilmiştir.

Verilen görsellerden hareketle Elif Hanım'ın değişen rolleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) 1 numaralı rolü aile hayatını kapsamaktadır.
- B) 2 numaralı rolü eğitim hayatıyla ilgilidir.
- C) 3 numaralı rolü doğuştan sahip olduğu roller arasındadır.
- D) 4 numaralı rolünden sonra sorumlulukları artmıştır.

23.

Savaş, baskı, mübadele, ekonomik ve iş imkânları nedeniyle dış göçler gerçekleşmektedir.

Mevsimlik göç; ülke içinde çoğunlukla yaz mevsimlerinde inşaat, turizm ve tarım alanlarında çalışmak üzere geçici bir müddet için gerçekleşen göçlerdir.

Deprem, sel, kuraklık gibi doğal afetler sonucu ülke içinde iç göçler gerçekleşmektedir.

Verilen bilgi ve görseller birlikte değerlendirildiğinde toplumsal bir sorun olarak göçler ile ilgili,

- I. Ülke sınırı dışına farklı alanlardaki sebeplerden dolayı göç edilmektedir.
- II. Ülke içindeki göçlerin yaşanmasında kırsal alandaki eğitim ve sağlık imkânlarının yetersizliği etkili olmaktadır.
- III. Mevsimlik göçler daha çok ekonomik amaçlı yapılmaktadır.

çıkırımlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III